

Nf. 24.

95
Q. D. B. V.

IESVM CHRISTVM,

*Ob peccata quidem nostra morti traditum,
Ob iustitiam vero nostram resuscitatum,*

ex Phil. II, 5. seqq.

INTERPRETE

IO. LIBORIO ZIMMERMANNO,

S. THEOL. PROF. ORD.

NUPER PIE, SED EHEV! ACADEMIAE NIMIS MATVRE DEFVNCTO,

PRORECTOR

D. IOAN. HENR. MICHAELIS,

S. THEOL. VT ET LINGVARVM GR. ET ORIENTT.
PROF. ORDINAR.

VNA CVM

CANCELLARIO, DIRECTORE,
TOTOQVE SENATV ACADEMICO,
CIVIBVS

ACADEMIAE FRIDERICIANAE

IN

PASCHALIBVS FERIIS

PIE MEDITANDVM

PROPONIT ATQVE COMMENDAT.

HALAE AD SALAM,

TYPIS IOAN. CHRISTIANI GRVNERTI, ACAD. TYPOGR.

Vem nuper gloria carentem

pauperrimumque, grandi calamitatum onere oppressum, ligno tandem suspensum, vitam posuisse, non sine magna mentis commotione adspeximus; hunc mortis vinculis solutum vitam cum gloria resumisse, diuina conspicuum maiestate, vt caeli terraeque Dominum, vt ecclesiae Regem dignissimum, laetabundi iam cernimus ac veneramur. Eum intelligimus, quem DEVS Pater sapienti ac aeterno tradendum consilio, & ad dextram suae sedis euehendum, sibi delegit, IESVM CHRISTVM, humani generis longe dignissimum Redemptorem. Mysteriorum sane plena res est, quae vt in sui nos rapiat admirationem, in primisque attentam considerationem, omnium maxime meretur. Id quod cum maxima fieri cura omnium tanto magis interesse debet, quanto magis nostram in hoc CHRISTI exemplo causam agi cernimus ac contemplamur. Etenim propter nostra eundem morti traditum peccata, ac propter nostram resuscitatum esse iustitiam, Paulus Apostolus auctor est, Rom. III, 25. Vnde, quae nostra sint in CHRISTO recondita redemptionis, iustitiae & pietatis inuicta fundamenta, a nemine non animaduerti facillime potest. Et haec sunt, quae penitius euoluere ac introspicere, qua fieri potest, breuitate conabimur. Non aliunde autem mysterii istius tanti detectio rectius, quam ex sacrarum litterarum decretis hauritur. Et in Veteri iam

Testamento hoc cum primis Spiritui sancto curae fuisse, vt τὰ εἰς
χειρὸν παθῆματα, καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας, Prophetis significaret,
Petrus nos condocet 1 Petr. I, II. cuius rei in Psalmo XXII, nec
non Ies. LIII. capite, testimonia sat luculenta deprehendimus.
Ex quo ipse post resurrectionem suam optimus Seruator ex scri-
ptis Moſis ac Prophetarum, & ex Psalmis, hocce sanctissimum sui
Patris decretum Apostolis declarat: οὐχὶ ταῦτα ἔδει παθεῖν τὸν
Χριστόν, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν δόξαν αὐτοῦ; Luc. XXIII, 44. 26. Quod
& Apostolos fecisse, idemque suis eadem ratione doctrinae cae-
lestis caput reclusisse, Acta Apostolorum variis in locis passim
testantur.

Cum primis vero ex illo, quo Paulus vberius rem istam Phi-
lippensibus ob oculos ponit, loco, quas habeamus in CHRISTO
salutis iustitiaeque diuitias prorsus singulares, paulo prolixius
considerabimus, Phil. II, 1. sqq. ita quidem, vt, quis dieti sensus
sit, primum euoluere, & quae porro ad nostrum vsuſum inde con-
sequantur sapientiae caelestis momenta grauissima, declarare stu-
deamus. Et ab initio quidem statim Apostolo esse constitutum
patet, exemplum CHRISTI Philippensibus, quod in amoris fra-
terni, eiusdemque sinceri propriique commodi respectus exper-
tis studio, ad conuinctionem inter se vinculo firmandam indisso-
lubili, sequerentur, ad viuum depingere.

Haec sapiat quilibet, quae & CHRISTVS IESVS. Cum
quo si, quae v. 1. 2. & 3. habentur, conferamus, rationem mouen-
tem Paulum simul indicare grauissimam, deprehendimus, qua ad
consecrandum optimi Redemptoris exemplum Philippenses exhor-
tari adgrediatur. Etenim sicut ipse erga nos eo animo fuerit, vt
summo amore ductus non nisi nostram salutem nostraque commo-
da spectauerit, dum pro nobis & nostro loco passus sit, debitum-
que ad peccata nostra expianda λύτρον perfoluerit; ita, vt exem-
plum eiusdem, cui nomen dederint, non solum sequantur, sed
& amore illius summo, eximiisque benefactis, se moueri ad id
patiantur, inde merito consequitur: quemadmodum &, si eam-
dem viam sequi instituunt, gloriae illius participationem, ae-
ternae sperare praemia queant.

Exemplum CHRISTI autem ipsum statum illius, tum exina-
nitionis, tum exaltationis, complectitur. Ad primum quod atti-
net, longe maxima & gloriosissima sunt, quae mortalium caussa
CHRIS-

CHRISTVS sibi negauit atque deseruit. Etenim *μορφῆ θεῶν* non externam adsumtam, aut accidentalem speciem atque formam, vt Marci XVI, 12. sed talem, quae naturam DEI ipsam pro fundamento habet, indicat; sic vt omnia, quibus ceu verus DEVS hominibus innotuit, iisdemque cognitus fuit, *forma illa DEI* intelligentur. Quod quidem tum verbo *ὑπάχων*, veram & realem rei existentiam notante; tum opposito *μορφῆ δέλης*, qua ceu seruum Patris hominumque se reuera demonstrabat; tum denique locis omnibus veram & aeternam Seruatoris diuinitatem euinentibus, extra dubium collocatur. Nihil aliud itaque, quam *δόξα* illa CHRISTI diuina, qua inter homines est versatus, quam operibus fecit conspicuam, quamque viderunt id temporis mortales, Io. I, 14. c. II, 11. forma ipsius diuina indicatur; ita quidem, vt, quamvis ipsam essentiam diuinam & infinita attributa illius non quidem directe indicet, tamen connotet illa omnia supponatque. Qui enim formam DEI diuina gloria operibusque diuinis manifestam reddit, in eodem omnem habitare DEI plenitudinem necesse est. Col. II, 9. Quod & τὸ ἐναι ἰσα θεῶ, eidem CHRISTO vindicatum, comprobatur, quo quidem significanter perfectissima cum DEO Patre quoad essentiam & attributa diuina aequalitas designatur: quemadmodum ipse sibi eandem ceu Filius DEI ἰδιος ac μονογενῆς vindicat, & aduersus incredulos Iudaeos ex vero tuetur, Io. V, 18. Quumque aliis innumeris in locis eadem Filio infinita attributa operaque tribuantur, tanto minus ea de re dubitari potest. Quemadmodum vero de natura CHRISTI humana non nisi per communicationem quamdam hoc intelligendum fuerit; ita communicatio ista locum nequaquam habitura esset, nisi & diuina in CHRISTO natura simul existeret, per cuius cum humana vnionem personalem talis communicatio efficeretur.

Facile autem hinc intelligitur, quum tanta fuerit naturae CHRISTI humanae ob diuinam *διωρεχῆ*, vt etiam plenitudo omnis DEI in ista habitaret, etiam eandem in se spectatam egregijs donis ac praerogatiuis praeditam oportuisse. Hinc enim exstitit, quod peccato omni inhaerente expers esset, quod donis insuper Spiritus sancti excellentissimis inungeretur, vt & inter homines pulcherrimus summoque honore dignus omnino censeretur, & hominum, quorum in altissimo loco res constitutae sunt, regumque terrae gloriam & eminentiam vt competentem sibi indue-

re potuisset. Duplex itaque exinanitionis CHRISTI obiectum ex hoc consequitur, quorum alterum gloriam omnem & maiestatem diuinam; alterum eminentiam humanam, omnium principum excellentiam superantem, in se complectitur.

Ante vero, quam ipsum exinanitionis modum in CHRISTO Apostolus explicare instituit, fundamentum primum ostendit, vi cuius ad subeundum tam extremae depressionis statum semet ipse induxerit. Cuius quidem partim quanam sit ratio, partim quam habuerit eius rei causam, explicatius tradit. Primum in verbis latet: *non rapinam duxit esse aequalem DEO*; quae quidem ut plurimum ita intelligi solent, quod CHRISTVS sua gloria se non ostentauerit, nec honoris vllum studium adfectauerit, ea ratione, quae populus victor praedam bello partam triumpho ostendere, seque iactare olim consueuerat. Conuenientius tamen textui & dictioni Graecae existimamus, si Paulum, quod non fuerit exinanitionis CHRISTI fundamentum, indicare voluisse adseramus. Nimirum non, ut praedator aliquis, qui sui sceleris sibi conscius, non iure, sed rapinis comparata sua, quae possidet, bona reputat, ita CHRISTVS etiam, ut suam occultaret maiestatem, opus habuit, ut qui non falso, nec DEO dentam gloriam sibi diuinam vindicauit, sed ob personalem vtriusque naturae vnionem ita illam possedit, ut verus ipse DEVS simul existeret. Idque sequentia, quae oppositam rationem continent, confirmant, quando ex opposito Paulus dicit: *Ἄλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε, μορφῆν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι ὕψους ὡς ἀνθρώπου, ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν*, *sed se ipsum exinaniuit, se ipsum humiliavit*: quo quidem, quod sua sponte proprioque motu CHRISTVS omnia fecerit, quod nulla alia inductus causa rationem eius rei mouentem in semet ipso habuerit, significauit. Conf. Io. X, 18. Quemadmodum vero, qui sua sponte aliquid facit, non nisi amore ductus ad id faciendum adgreditur; ita amorem quoque in CHRISTO summum, cum erga Patrem, cuius ad refarciendam ipsius gloriam voluntatem, exsequi voluit, tum erga homines, quos saluos concupiuit esse, causam fuisse vnicam exinanitionis atque singularem, patet. Io. III, 34. c. XV, 13. Quod tamen intuitu nostri peccatum, ex quo saluos nos fecit, ex parte DEI iustitiam illius vindicem & in peccatores animaduertentem, necessario supponit. Hinc est enim, quod Filio suo proprio DEVS non pepercit,

cit, sed pro omnibus nobis ob peccata nostra in mortem tradidit, Rom. III, 25. c. VIII, 32. Quibus ante constitutis, summa simul status exinanitionis necessitas adparet, sic vt absque illa nulla homini salus obtingere vmquam potuisset. Aliter sensit s. BERNHARDVS, Abbas Clareuallensis, Sermone XI. in Cantic. Non valuit, inquit, opus suum reparare Creator absque ista difficultate? Valuit; sed maluit cum iniuria sui: quo multae dilectionis debitorem hominem teneret, commoueretque gratiarum actionem difficultas redemptionis, quem minus deuotum fecerat conditionis facilitas. Cuiusmodi quid & B. IO. ARNDIO alicubi excidisse, notum est. Quae quidem, vtut ob virorum praestantissimorum sincerum animum & bonum finem excusationem mereantur, ferenda tamen & accipienda non sunt, quum & amoris & iustitiae diuinae detrimento sit, iustum quemdam & innocentem pro fontibus tradere, si id nulla exigat necessitas: quod tamen factum quum sit, ipso facto necessitas exinanitionis CHRISTI comprobatur.

Ad modum quod attinet, quo CHRISTVS gloriam maiestatemque suam deposuit, duo momenta sunt, quae in describendo eodem nos Paulus conducet. Alterum est *κένωσις*, qua virtute diuina semet euacuauit; alterum *ταπείνωσις*, qua humana eminentia se ipsum abdicauit. Illa, quum ad ipsam diuinitatis possessionem referri nequeat, vtpote quod naturae diuinae separationem quamdam & dissolutionem inuolueret, recte a Theologis nostris in abdicatione vsus plenarii attributorum diuinorum constituitur. Quemadmodum videlicet *πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος* in CHRISTO inhabitabat; ita tum intellectu omni-scio, tum voluntate omnipotente sese euacuauit, vt reuera quid nesciret, non possitque illo tempore, quo DEI Patris honor, hominumque salus contrarium non exigebat, Marc. XIII, 32. c. VI, 5. 6. Quorsum pertinet quoque, quod miracula perpetrare intermiserit omni tempore, quo rationes adlatae eadem non requirebant. Neque tantum diuinae gloriae vsurpatione CHRISTVS se euacuauit, verum & in omnibus, in quibus vt homo excellere potuisset, se depressum quam profundissime voluit. Hinc *μορφῆν ὄντων* adsumsit, legibus diuinis pariter ac humanis, quum legum ipse exsisteret Dominus, se subiiciens. Hinc suum seruum eundem Pater cognominat Ies. LI, 13. Hinc ad implendam omnem iusti-

iustitiam atque ius DEI, ab hominibus neglectum temere ac violatum, sese sanctificauit, Matth. III, 15. Gal. III.

Quorsum & illud pertinet, quod infimae fortis se nascentium statu & educandum passus sit, quod vitam paupertate pressam, hominibusque humillimae conditionis communem, vixerit, quod hominum decretis, etiam iis, quae iniqua videbantur, obedientiam praestitit, Luc. II, 1. seqq. Quin immo eo vsque misero hominum generi similis existere voluit, vt & istorum *ἁμα*, quo imperfectionibus variis & imbecillitatibus laborant, quatenus vitium istae non habent, induerit. Famem itaque & sitim, viriumque defatigationem saepius pertulit. Tristitiam & angorem, aliasque excruciantes animi commotiones, quae ad sentiendum peccatorum nostrorum reatum & iustissimum DEI iudicium necessariae erant, haud raro passus est. In quo eo vsque processit, vt mortalis etiam, quamuis non ex naturae peccato inherente corruptae principio, sed ob voluntatem Patris, nasci voluerit. Cui eam tandem obedientiam quoque praestitit, vt mortem ipsam, & mortem crucis quidem, insigni hominum & angelorum spectaculo subierit. Qui quidem extremus humiliationis CHRISTI gradus exstitit.

Quis autem, tam insignem & infinitam gloriam & maiestatem, qualis summa & diuina prorsus CHRISTVM post haec accepit, eum tam extreme exinanitum & abiectum sequi potuisse, & omnino sequuturam, vniquam sperasset, vel animo etiam sibi concepisset? Tam mirabilem itaque ex multa calamitate ad aeternum honorem patere viam, Paulus exemplo CHRISTI, *τῆς ζωῆς ἀρχῆς*, nunc porro condocet v. 9. *διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερέψωσε*. Particula *διὸ* non inuoluit causam aliquam meritoriam, quoniam CHRISTVS, qua DEVS, iam omnia habuit; qua homo autem seorsim consideratus nihil mereri potuit. Ad pactum itaque Patris cum Filio ininitum, vi cuius huic, humanum genus redimere spondenti, regnum cum diuina gloria a Patre promissum est, illa respicit, ita vt, quemadmodum secundum pactum istud omne mandatum Patris Filius exsequutus esset, ita, eiusdem pacti vigore ac promissione, omnem gloriae diuinae vsum Patrem concedere oporteret, Luc. XXII, 29. Ies. LIII, 10. seqq. Neque tamen Pater solum CHRISTVM ad gloriam euexit, sed Filius etiam, qui vi
vni-

vnionis personalis eandem iam possidebat, ipse tempore consti-
 tuto eandem occupauit. Quanta autem sit ac cogitari debeat
 maiestas illa, vox *ὑπερύψωτος* declarat, qua eiusmodi gloriae parti-
 cipatio designatur, in qua nulla res condita CHRISTO aequi-
 paranda sit, & ne angeli quidem vlla cum ipso contendi ratio-
 ne queant, Hebr. I, 4. sqq. Ipse igitur vsus plenarius omnium
 attributorum diuinorum, quorum iam ab initio possessione gau-
 debat, indigitatur: id quod ad regnum & ecclesiam suam cum
 virtute administrandam omnino requirebatur. Atque hoc, quod
 vno verbo Paulus complectitur, iam in sequentibus vberius ex-
 plicat: *καὶ ἐχαρίσατο αὐτῷ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πάντων ὄνομα, ἵνα κ. τ. λ.*
 Non nudum hic nomen; sed rem ipsam, virtutem, auctori-
 tatem & imperium, quae sub nomine latent, intelligi, pla-
 num est: quemadmodum nomina omnia, quae CHRISTO, Fi-
 lio DEI, hominumque Redemptori, tribuuntur, qualia sunt *הַיְהוָה*,
θεός, κύριος, Messias, Iesus, cer. summam & diuinam gloriam po-
 testatemque inuoluunt & connotant. Ier. XXIII, 6. Act. III, 12.
 Nomen itaque super omne nomen CHRISTO concessum, vt-
 pote in quo omnes res conditae genu flectere, eidemque se sub-
 iicere debent, nihil aliud quam regnum & imperium in vniuer-
 sum mundum, in primisque ecclesiam, CHRISTO a Patre tra-
 ditum significat, sic vt ipse de se fateatur: *Mibi data est omnis potestas
 in caelis & in terra*, Matth. XXVIII, 18. Triplex autem imperii
 CHRISTI regnum constituitur, regnum naturae, gratiae & gloriae.
 Regnum gratiae meritum ipsius, cum omnibus bonis gratiae homi-
 nibus conferendum & adplicandum, pro fundamento habet. Vnde
 administratio ipsa conuersione, iustificatione ac regeneratione
 hominum, illuminatione item ac sanctificatione, nec non ere-
 ptorum ex omnibus tentationibus conseruatione ad mortem vs-
 que in constantia fidei, absoluitur. Vnde fideles tantum & rege-
 niti, regni istius gratiae subditi, longe sunt felicissimi. Hi sunt,
 qui CHRISTVM, ceu Dominum ac Regem suum inuocantes, ex
 animo praedicant, ac confitentur: *In lehoua iustitiam ac virtu-
 tem possidemus*, Ies. XXXV, 24. Regno gratiae indissolubili
 vinculo adhaeret regnum naturae & futurae gloriae. Ad primum
 quod attinet, hoc CHRISTO competit, vt suos in regno gra-
 tiae fideles ab omnibus liberare impedimentis & damno salutis,

B

vt

vt ab insultibus hostium potentissimorum eosdem tueri, vt omnia
 fieri cedereque in ipsorum salutem commodumque iubere queat.
 Haec enim, vt ad gloriam sancti perficiantur, omni modo sunt
 necessaria. Quam propter causam huic Redemptoris imperio
 DEVS subiecit omnia τὰ ἐργάσια καὶ τὰ ἔθνη καὶ καταχθόνια,
 hoc est, omnes incolas caeli, angelosque, homines omnes im-
 probos, qui terram inhabitant, cum rebus reliquis, tam sensu vi-
 taque praeditis, quam inanimatis; angelos denique, malignos
 etiam, hominesque condemnatos. Eph. I, 20. sqq. Qua qui-
 dem ratione CHRISTVS est κύριος πάντων. Act. X, 36. Omnia au-
 tem, & in primis regnum gratiae, spectant collineantque ad re-
 gnum gloriae, velut ad finem vltimum & ad complementum, vbi
 CHRISTVS cum electis suis, ad omnimodam perfectionem,
 gloriam & communionem regni sui perductis, absque fine tri-
 umphabit, hostibusque ad scabellum pedum suorum proiectis
 aeternum dominabitur. Tumque, regnum ad omnem Patris
 voluntatem Filium administrasse & perfecisse, palam fiet, ipseque
 declarabit. I. Cor. XV, 24. sqq. Patet igitur, qua ratione omnes
 res conditae subditique prohi pariter ac rebelles genu in no-
 mine CHRISTI flexuri, eumque inuocaturi sint: omnes vide-
 licet agnoscent & confitebuntur, quod sit κύριος Ἰησοῦς Χριστός, hoc
 est, verus DEVS ac IEHOVAH, vt LXX voce κυρίε vtuntur,
 summusque ecclesiae suae Redemptor, hominumque improborum
 ac spirituum Dominus atque iudex iustissimus. Quae tandem
 omnia spectabunt εἰς δόξαν Θεῦ Πατρὸς, quippe qui per CHRISTVM
 & imperium illius gloriosissimum suum amorem, misericordiam
 ac benignitatis diuitias ineffabiles, sapientiaeque, iustitiae ac po-
 tentiae virtutem cum stupore mirandam, omnium exponet ocu-
 lis commonstrabitque.

Animaduertite itaque, CIVES Academiae nostrae omnes
 carissimi, & ipso pretiosissimo CHRISTI sanguine redempti, qua-
 lem ac quantum habeamus apud DEVM Sacerdotem; & animarum
 nostrarum Redemptorem. Animaduertite, inquam, quanti &
 quot lateant in ipso salutis nostrae thesauri. Oculis animoque
 hoc mysterium considerate, attentiusque ex dictis perpendite.
 Summum habemus Redemptorem, qui verus homo est pariter ac
 summus & aeternus DEVS. Verus homo est, quoniam *μωϋσῶν*
δὲλξ

δὲs vere adsumsit, utpote quae, quamuis eam praecipue humi-
 lem CHRISTI conditionem complectatur, qua seruus DEI ho-
 minumque sit factus, ipsam tamen humanam naturam hinc ne-
 cessario inuoluit simul connotatque. Similis quoque existens ho-
 minibus, quoad schema variarum animae corporisque imbecil-
 litatum, partes etiam hominis essentiales habuerit necesse est.
 Nec sane per mortem vim mortis & potentiam diaboli destruere
 potuisset, nisi, ut infantes, carnis & sanguinis vere particeps exsti-
 tisset, Ebr. II, 14. Immo somnium foret ipsa CHRISTI exaltatio,
 nisi ex mortuis vere fuscitatus & ad dextram euectus Patris, huma-
 nam naturam omnino retinuisset. Qua de re quum apud nos ho-
 die dubium superesse non possit, aeuo Apostolico tamen ab emo-
 tae mentis hominibus hoc negatum fuisse, s. IGNATIUS ep. ad
 Smyrnaeos §. 2. docet: καὶ ἀληθῶς ἔπαθεν, ὡς ἡ ἀληθῶς ἀνέστη
 ἑαυτὸν οὐχ, ὡς περ ἄπιστοί τις λέγουσιν, τὸ δοκεῖν αὐτὸν πεποθέναι, αὐ-
 τοὶ τὸ δοκεῖν ὄντες, κ. τ. λ. *Et vere passus est, sicut & vere se ipsum re-
 fuscitauit: non, ut quidam infideles dicunt, secundum opinionem
 ipsum passum esse, ipsi secundum opinionem existentes, cet.* Verum
 DEVM fuisse, κένωσις & euacuatio probat. Qui enim, quam non
 habuisset, deponere potuisset diuinam maiestatem? Col. II, 9.
 Quomodo regnum exaltatus occupare & ecclesiam gubernare
 posset, nisi omniscia & omnipotente virtute atque omnipraesen-
 tia praeditus, omnia vbique operaretur ac impleret in omnibus?
 quod omnino diuinae naturae vnionem personalem supponit.
 Quomodo ut DEVS denique adorari ab omni re condita absque
 idololatriae vitio posset, nisi infinitis pollens perfectionibus, cun-
 cta efficere sibi que subiicere valeret? id quod ipsos diuinitatis
 CHRISTI hostes dissentientes reddit, & confundit magnopere.
 Videtis itaque, talem nos CHRISTVM habere, qui operi redem-
 tionis satis superque sufficiens fuit, qui DEO Patri, ut proprius
 eiusdem Filius, ut homo innocens sanctissimusque, longe gratis-
 simus fuit, & nos ipsos eidem acceptissimos reddere egregie va-
 luit. Matth. III, 16. 17. Eph. I, 6. Ex quo consilium quoque Pa-
 tris exacte perficere, & euellere homines ex omni hostium vi at-
 que potestate potuit. Beati eritis propterea, tanto si nomen da-
 bitis Redemptori, si fide eidem coniungemini, si animo & amore
 perpetuo illi adhaerebitis, Bene, inquam, vobis aeternum erit.

Etenim *hunc inueniens inuenit vitam, & educei beneplacitum a Iehoua. Qui vero peccat contra eundem, vim facit animae suae: omnes odio habentes ipsum amant mortem.* Prov. VIII, 35. 36.

Summum porro in CHRISTO habemus sacerdotem. Totus namque, quousque patuit, status eius exinanitionis, satisfaciendo iustitiae diuinae pro peccatis nostris, inseruiit. Ipse enim, peccato culpaque vacuus, quum numquam vitii quid commisisset, vt caeca gens Iudaeorum putauit, poenam nullam meruit; sed propter nos, & ob nostras iniquitates, pauper factus, a DEO percussus, mortique traditus fuit, 2 Cor. VIII, 9. Ief. LIII, 3. 4. 5. Rom. III, 25. Peccatum videlicet, quoniam legis transgressio est, quam tamen aeterna comitatur & necessaria obligatio, satisfactionem omnino postulauit: debita enim sunt, quae perfolui legi & iustitiae diuinae necessario oportet. Quemadmodum vero tum poenam pro admisis facinoribus, tum obedientiam totius futurae vitae ab hominibus flagitat; ita per lapsum legisque transgressionem debitor & poenae & obsequii homo factus est. Hinc ergo exstitit, quod satisfactio CHRISTI pro nobis praefita obedientiam & actiuam & passiuam complecteretur, quodque tam implendo legem, quam poenas debitas sustinendo, nostri quae officii fuissent, expleret. Gal. III, 4. 5. Rom. VIII, 3. 4. Pater igitur, CHRISTVM satisfactionem pro nobis & nostro loco DEO Patri exacte obtulisse. Perfecta namque omnium impletio, quae iudex pro iniquitate abolenda ad legis iustitiaeque normam exigit, proprie satisfactio forensis dicitur. CHRISTVM autem, quae summus iudex, DEVS, vi legis & iustitiae suae exposceret, impleuisse, iam comprobatur est. Et si verum est, quod aduersarii volunt, exemplum tantummodo, quod sequerentur, hominibus CHRISTVM exstitisse, cur Prophetarum, Apostolorum, aliorumque hominum sanctissimorum post & ante CHRISTVM, non suffecerunt? cur verum DEVM eum esse simul oportuit? cur mortem pati necesse fuit? Recte BERNHARDVS de laude nouae militiae cap. X. *Vita CHRISTI viuendi mihi regula exstitit, mors a morte redemptio. Illa vitam instruxit, mortem ista destruxit.* Et paullo post: *Moriendo meam mortem securam reddidit.* Nostro loco autem satisfactionem a CHRISTO effectam, ex eo, quoniam ipse peccati expers fuit, consequitur. Nam
fi

si non ob sua, sed ob nostra peccata passus est, etiam nostro loco illum DEO fecisse satis, simul euincitur. Hinc Paulus: *Si vnus pro omnibus mortuus est, omnes igitur mortui sunt*; 2 Cor. V, 14. & CHRISTVS ipse se dicit venisse, vt det animam suam *ὑπὲρ πολλῶν*. Sed quam egregia, perfecta & numeris omnibus absoluta isthaec satisfactio sit, nunc animo voluamus. Persona satisfaciens non homo tantum, sed & ipse DEVS est: vnde redemptionis opus consummatissimum, & *ἀπέρον* infinitum prorsus, nullisque emetiendum terminis, merito censendum est. Io. III, 16. Fundamentum deinceps non sua, sed aliena, hominum scilicet, peccata fuerunt, ex quo valor eximius ex innocentia sanctitateque satisfactio*ni* CHRISTI additur. Hebr. III, 15. Praeclare idem, quem modo laudauimus, BERNHARDVS: *Qui mori, inquit, pro se non habet, numquid pro alio frustra debet? Quanto sane indignius moritur, qui mortem non meruit, tanto is iustius, pro quo moritur, viuunt*. l. c. cap. XI. Insignis tandem obedientiae actiuae pariter ac passiuae perfectio meriti CHRISTI quoque perfectionem plane admirandam prodit. Quid ergo magis eminentiusque DEO placuerit isthoc sacrificio praestantissimo IESV CHRISTI? Omnem omnino *εὐδοκίαν* ac delectationem, summumque quietis odorem illum in eodem reperire, necesse est, Matth. III, 17. Eph. V, 2. Atque id quidem vberrime manifestum fecit, dum CHRISTVM ex mortuis fuscitatum ad dextram suam collocauit, & ecclesiae heredem regemque constituit. In quo caussae nostrae praesidium versari longe firmissimum inuictumque, Paulus omnibus, qui credunt, exultans adclamat Rom. VIII, 34. Omnia igitur totius mundi peccata CHRISTI sanguis & sepulcrum absorbuerunt. 1 Io. II, 2. Nemini nunc aditus ad salutem praecclusus; nemini, qui sibi ipse impedimenta non ponit, seque ipse a salutis tam insigni beneficio excludit. Venite ergo omnes, quotquot legitis haecce, venite ad fontem iustitiae, quam satisfactio CHRISTI aeternam & vt pretiosissimam iustitiae ac perfectionis vestem offert. Offeritur simul peccatorum vestrorum omnisque iniquitatis sempiterna remissio. Rom. III, 25. 2 Cor. V, 19. 20. Offerantur cum gratia diuina omnes gratiae ac salutis diuitiae & thesauri, pax cum DEO, & a morte redemptio, conscientiae summa tranquillitas, cordisque gaudium

nullo tempore desitutum, hereditasque cum aeterna gloria spe firma obtinenda in perpetuum. Offert se vobis ipse DEVS, vestrum summum vnicumque bonum; offert se CHRISTVS, fons aeternae vitae; offert se Spiritus sanctus, ceu pignus in sigillum duraturae aeternum hereditatis. Qui ergo sitit, venito, & qui vult, sumito aquam vitae gratis, Apoc. XXII, 17.

Ast etiam, quomodo vos deceat velle, quomodo venire oporteat, simul & in primis attendite. Habemus & talem denique Redemptorem, qui vt sacerdotio pro nobis praestantissimo fungitur; ita summus propheta quoque, potentissimusque rex est. Quodsi enim meritum CHRISTI vsui nobis venire debet, opus est, partim vt ad agnitionem veritatis & euangelii, mysteriis refertissimi, perueniamus, partim vt ordinem, quo DEVS nos tantae salutis vult esse participes, mente in melius mutanda, ingrediamur. Vtrumque non magis in hominis positum est viribus, quam ipsum negotium satisfactionis. Quam propter causam CHRISTVM prophetam esse oportuit, qui ex sinu Patris omne eius consilium de salutis nostrae ratione exponeret. Io. I, 18. *Hinc & lux hominum est, in tenebris adparens, quae omnem hominem illuminat in mundum venientem, v. 4. 5. 9.* Hinc per Apostolos etiam doctrinam vitae longe lateque disseminatam scriptis ad nos quoque transferre voluit. 2 Cor. V, 19. sqq. Immo exemplo suo innocentissimo, quam viam incedere debeamus, nos erudiuit, eoque ipso, quam docuit, doctrinam egregie confirmavit. Hic ergo maximus ille propheta est, quem qui audiuerit, vitam consequetur, qui non audiuerit, excindetur ex populo, Act. III, 22. 23. Verumtamen mens sibi relicta, intime corrupta ac deprauata, quum nec cognoscere doctrinam CHRISTI salutariter, nec velle aut perficere decreta Numinis valeat; 1 Cor. II, 14. Phil. II, 13. immo quum tenebrarum mortisque, mundi & diaboli, hostium furiosissimorum, vinculis constricta & captiua teneatur: hinc Seruator optimus, rex quoque factus, e manu hostium nostrorum nos eripere potest, virtutemque largiri, vt seruire DEO in iustitia & sanctitate per omnem vitam valeamus. Luc. I, 74. 75. Consideremus itaque, qua ratione per CHRISTVM iustitia roburque nobis diuinitus conce-

concedatur, quomodo nobis sapientia, iustitia, cum sanctificatione & redemptione factus sit. Ex satisfactionis, quam pro nobis praestitit, ratione manifestum est, non alio modo, quam per imputationem, eandem nostram fieri posse. Hinc DEVS imputat iustitiam sine operibus; hinc propter CHRISTVM peccata gratis hominibus remittuntur. Rom. III, 6. 7. c. III, 24. 25. Quod tamen si fieri debet, necesse est, vt cum CHRISTO coniungamur, vt iustitiae eiusdem veste induti, velut vna in iudicio diuino persona compareamus. Vnde iis, qui sunt in CHRISTO, *ἅδὲν καὶ ἀνεγνωσται* contingere dicitur, Rom. VIII, 1. Haec vero cum Christo coniunctio communioque non nisi per fidei adprehensionem efficitur, vi cuius & promissiones omnes gratiae euangelique acquiruntur. Io. I, 12. Gal. III, 14. 26. Ex quo fides etiam imputari in iustitiam dicitur Rom. III, 5. 9. Quemadmodum vero cum ista iustitia CHRISTI in ipsius DEI communionem, tamquam filius & aeternae hereditatis confors, homo fidelis venit; ita mentis quoque emendatio veraque cordis sanctimonia ad salutis ordinem omnino requiruntur. Fieri namque non potest, vt in homine inhabitare DEVS possit, qui prauis cupiditatibus, rerumque conditarum impuro amore fertur, seruumque peccati hostiumque regni CHRISTI se esse patitur. Itaque, sicut DEVS ipse sanctus est; ita hominem quoque sanctum oportet esse, nec sine sanctimoniae sincero studio faciem videre eius cuiquam contingeret. 1 Petr. I, 16. Hebr. XII, 14. Hinc &, qui per fidem in CHRISTVM ab omni damnationis iudicio immunes existunt, & *ἐξ ὁσίων* filiorum DEI consequuti sunt, simul ex DEO natos oportet esse, nec ambulare secundum carnem, sed secundum spiritum. His fundamentis itaque ordo salutis innititur, vi cuius iustitia imputata cum inhaerente, fides cum conuersione & regeneratione, vt & sincero perpetuoque sanctimoniae studio, vinculo arctissimo indissolubiliq; cohaeret. Non potest ergo iustitiae & salutis in CHRISTO particeps existere, qui mentem induere nouam, animumque peccati sordibus expurgare, secum serio non constituit. Quamquam, qui iustitiae huius gloriam, salutisque admirandam prorsus & eminentem abundantiam vel primis labiis degustat, virtutemque mortis ac
refur-

resurrectionis insignem percipit, sua sponte vt CHRISTVM lu-
crifaciat, peccati deseret quisquillas, cunctaque, quibus se mun-
dus delectat, pro damno reputabit. Et in hoc quidem CHRI-
STVS ceu regem se egregie demonstrat, quod haec omnia,
quae ad ordinem salutis spectant, pollenti sua potentia & virtu-
te in nobis efficere possit, ita quidem, vt, quamuis sine CHRI-
STO homo nihil omnino valeat, Io. XV, 5. tamen cum isto effi-
cere omnia possit. Phil. III, 13. Hinc fidem dare potest, quum
sit *dux fidei & consummator*. Hebr. XII, 2. P. P. in Feriis Pa-
schalibus, Anno cdo Io CCXXXIII.

Ja 1586

ULB Halle

3

001 508 687

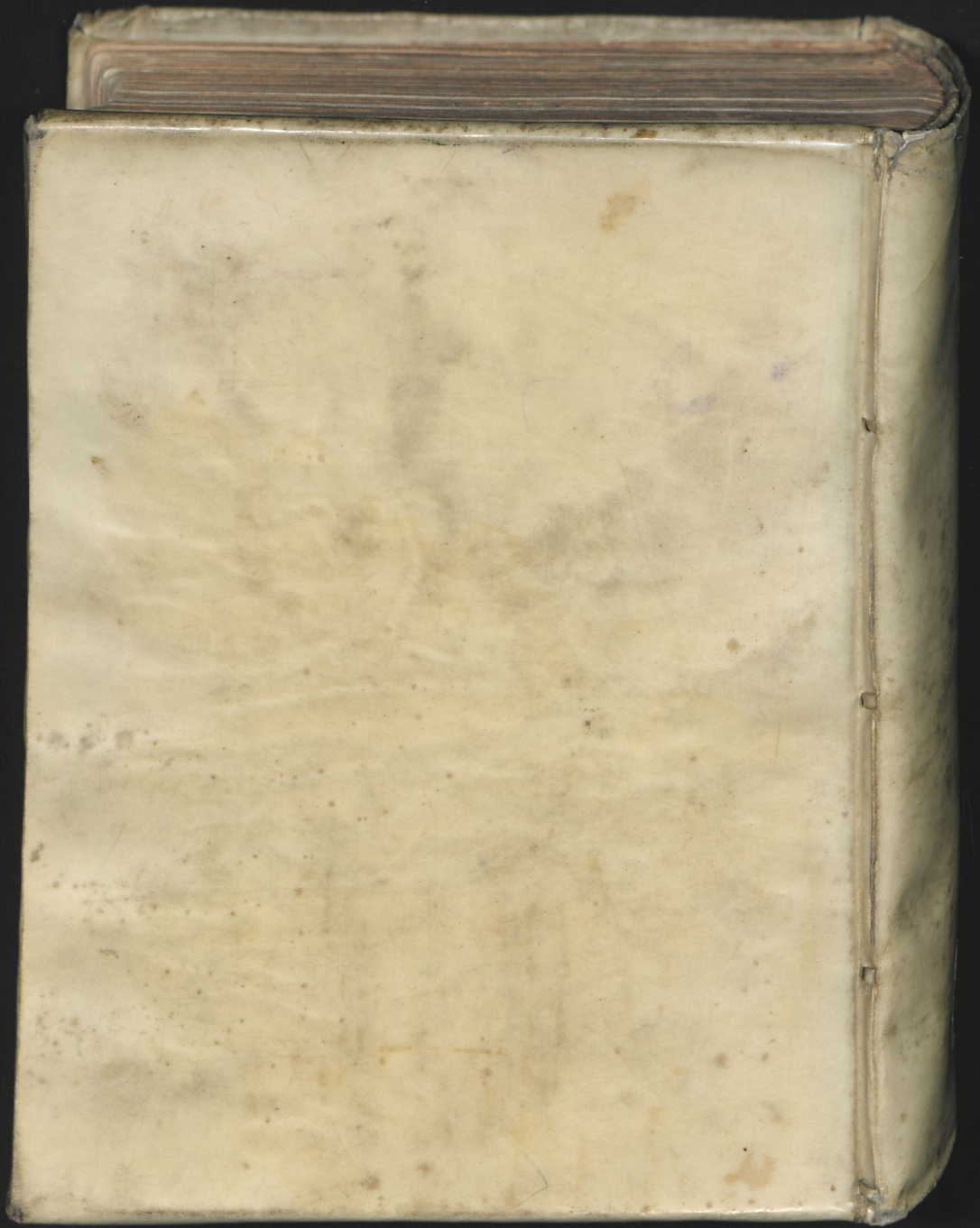

St

VD 78

VD 78

2. I
IESVM C

Ob peccata quidem
Ob iustitiam vero

ex Phil
INT

IO. LIBORIO

S. THEO
NVPER PIE, SED EHEV! ACA

PRO

D. IOAN. HE

S. THEOL. VT ET LIM
PRO

CANCELLAI

TOTOQVE S

ACADEMI

PASCHAI

PIE
PROPONI

HAI

TYPIS IOAN. CHRIST

95

m,

m,

,

NCTO,

,

NTT.

RE,

cl.

S

POGR.

